

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФУТЗАЛУ

Володимир ЧОПИК

Львівська обласна організація ФСТ "Динамо" Україна

Актуальність. Необхідність фізичного виховання в закладах освіти, підвищення його соціального статусу, розширення кола завдань, які вирішуються, потребує постійного вдосконалення професійної підготовки в системі фізкультурно-педагогічної освіти.

В Україні приступили до реалізації "Комплексної цільової програми розвитку футболу в Україні на 2003-2008 роки". Одною з вагомих проблем даної програми є необхідність структуризації системи підготовки кваліфікованих спеціалістів в області футболу. Проблема розвитку футзалу у відповідності до даної концепції є однією пріоритетних напрямків розвитку футболу. Потреба розвитку футзалу пов'язана з ростом популярності цього відносно нового виду спорту у всьому світі. Одна з причин, яка зумовлює необхідність розвитку футзалу, є значні досягнення українських клубних і національних команд на міжнародних змаганнях різного рівня та перспектив включення цього виду спорту в програму Олімпійських Ігор [1,2,3].

Футзал на території колишнього Радянського Союзу як самостійний вид спорту не має тривалої історії. Особливо слід відзначити, що команди вищої та першої ліг України, Росії, Бельгії, Іспанії, Італії мають статус нелюбителів, тобто це практично професійний вид спорту зі всіма обставинами, які з цього випливають.

Одним із ключових завдань розвитку футзалу в Україні є його включення до навчальних програм загальноосвітніх шкіл і вищих навчальних закладів. Абсолютно очевидно, що вирішення даного завдання неможливе без наявності кваліфікованих спеціалістів.

Метою даного дослідження є вивчення перспектив і проблем, які перешкоджають розвитку футзалу в системі фізкультурної освіти України.

Виходячи з мети дослідження нами були сформульовані наступні завдання:

1. Встановити, в якій мірі футзал користується популярністю в учнівському та студентському середовищі, а також причини цієї популярності.
2. Встановити, в якій мірі державна установа зацікавлена в розвитку футзалу.
3. Встановити причини, які перешкоджають розвитку футзалу в Україні сьогоднішньому етапі.

Для вирішення поставлених завдань нами використовувався метод теоретично-дослідження, який включав в себе аналіз навчальних програм, програмних документів спеціальної і методичної літератури з проблем розвитку футзалу.

Аналіз навчальних програм вищих навчальних закладів фізкультурного профілю дозволяє констатувати, що в кращому випадку, майбутніх спеціалістів в області футболу знайомлять з особливостями гри у футзал в рамках навчальної дисципліни "Теорії і методи викладання футболу". Разом з тим, футзал достатньо специфічна гра, що зумовлює необхідність підготовки спеціалістів, здатних здійснювати підготовку юних кваліфікованих гравців, використовувати футзал, як засіб для рекреації представників різних груп населення.

Однією із важливих переваг футзалу є те, що в нього можна грати цілий рік – як у закритих приміщеннях, так і на свіжому повітрі.

Статистичні дані досліджень підкреслюють, що більшість учнів загальноосвітніх шкіл і студентів вищих навчальних закладів України віддають перевагу в процесі реалізації рухової активності спортивним іграм, серед яких футзал є домінуючим захопленням (Мартин П. 1997).

Популярність футзалу пояснюється відносно простим інвентарем, невеликою кількістю учасників гри, відносною простотою правил гри та можливістю їх спрощення (в залежності від рівня підготовленості), а також, більшою доступністю і швидкою емоційністю.

Правила гри у футзал передбачають в складі команд не менше 5 гравців (не менше двох польових гравців і воротаря – у випадку видалення гравців з поля за порушення правил гри). Правила гри також допускають використання в процесі гри 12 гравців і необмежену кількість заміни в ході гри. Це дає можливість участі у змаганнях гравцям, які не мають достатньо високого рівня фізичної підготовленості, тому що параметри навантажень можна регулювати за рахунок частоти заміни гравців.

Футзал дає можливість позитивно впливати на розвиток організму спортсмена, їх фізичну підготовленість, розумову і фізичну працездатність, забезпечує необхідну підготовку гравців, розвиває у них специфічну техніку і тактику гри [4].

Футзалу характерні безперервна рухова активність гравців на майданчику, підвищення швидкості виконання технічних прийомів (зупинок, ведення, обведення, стріляння). Переміщення по майданчику на великій швидкості поєднуються з прийомами виконання дриблінгу, передач, обманних рухів, відбору м'яча (адекватно до правил гри – заборонені поштовхи, атака ззаду, підкати) і ударами по воротах.

Отже, футзал можна характеризувати як гру з нестандартними рухами і значною швидкісно-силовою роботою перемінної потужності. Інтенсивність гри в ході матчу безперервно змінюється (Осінчук В.Г., 1997).

У зв'язку із переходом до ринкової економіки тренер повинен володіти теоретичними основами спортивного менеджменту і маркетингу.

Можна вважати, що у процесі підготовки майбутній тренер-викладач повинен опиратися широким колом інформації про зміст системи фізичної підготовки, знанням сучасних педагогічних технологій з широким використанням наукових досягнень, методиками психологічного вивчення індивідуальних особливостей спортсменів, про використання активних форм, методів і засобів підготовки, які забезпечують раціональну діяльність в умовах постійних змін ситуації під час виконання завдань підготовки, розвивати і вдосконалювати знання, вміння і навички, які підвищують професійну діяльність з більшою ефективністю.

Зміст підготовки, на нашу думку, повинен не лише передбачати теоретичний і практичний розділи але і забезпечувати готовність реалізувати творчий потенціал спеціаліста в практичній діяльності.

Вимоги до спеціаліста з футзалу не можуть істотно відрізнятись від вимог до спеціалістів інших видів спорту. Він повинен мати широке коло спеціальних вмінь, знання у проблемах історії гри, правил гри, вміти використовувати знання по організації навчально-тренувального процесу, повинен прекрасно опанувати у вікових особливостях організму, володіти вмінням реалізації технологічної підготовки, вміти послідовно формувати тактичні знання та вміння володіти методами контролю за рівнем підготовленості гравців.

Тренер-викладач повинен вміти застосовувати наявні знання, керуючись досягненнями дидактики, вміти реалізовувати поставлені завдання в навчально-

виховному процесі, творчо підходити до забезпечення підготовки і володіти адекватною виконавчою дисциплінованістю.

Проведене нами дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Розвиток футзалу в Україні користується вагомою підтримкою із сторони державних структур, про що свідчить зміст “Комплексної програми розвитку футболу в Україні на 2003-2008 роки”.
2. Футзал в Україні – один із найбільш популярних видів спорту у представників учнівської і студентської молоді (чоловічої статі).
3. Основними причинами, які перешкоджають розвитку футзалу в Україні (на даному етапі) є:
 - Відсутність футзалу в навчальних програмах загальноосвітніх шкіл і вищих навчальних закладах;
 - Відсутність спеціалізації з футзалу у вищих навчальних фізкультурних закладах, що не дозволяє забезпечити цей вид спорту висококваліфікованими спеціалістами;
 - Відсутність достатньої кількості наукових досліджень і методичних публікацій, які торкаються проблем футзалу;
 - Відсутність конкретних кваліфікованих характеристик для тренера-викладача з футзалу.

Таким чином, проблема розробки кваліфікаційних характеристик і програм навчального курсу “Теорії і методики футзалу” в рамках навчальних програм інститутів фізичного виховання вищих навчальних закладів України на даному етапі досить актуальною.

Література

1. Комплексна цільова програма розвитку футболу в Україні на 2003-2008 роки.
2. Андреев С.Н. Играй в мини-футбол. – М.: Советский спорт, 1989. – 47 с.
3. Лисенчук Г.А., Рымко А.В., Лисенчук С.Г. Упражнения для технико-тактической подготовки в мини-футболе. – К., 1998. – 28 с.
4. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В. Футбол: Підручник студентів ВУЗів фізичного виховання і спорту. – К.: Олімпійська література, 1997. – 287 с.

THE PROBLEM OF QUALIFYING TEACHING OF FOOTBALL SPECIALISTS

Volodimir TCHOPIK

Lviv region organisation “Dynamo”

Abstract. The aim of this research was studying of the prospects and problems which are the main obstacles to the development of the football in the system of physical training in Ukraine.

The results of this research underline that the problem of setting up of qualifying characteristics and programmes concerning the training course “The theory and methods of futsal” in the system of educational programmes used in the Physical Training Institutes of the Higher Educational Institutions in Ukraine is very disputable nowadays.

Key words: educational programmes, physical training, qualifying characteristics.
